

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap január 26^{kán} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Rábaköz 's népe szokásai és divatjainak ismertetése.

(Vége.)

Eljő ez alatt az esketés ideje, mi rendszerint a' vasárnap bevégezett háromszori hirdetés után, kedden reggel, a' templomban szokott megtörténni, mindenképp' hozzá készültten megjelenvén ott a' jegyesek, 's a' vőlegény részéről a' vőfény (néha kettő: kis és nagy vőfény; szintén nyoszoló lány is kettő), nyoszoló asszony, kit a' vőlegény fiatalabb nőrokonai közül választ — a' menyasszonyéről a' nyoszoló lány — 's mindkettejük részéről a' tanúk, vagy násznagyok (kérők) 's egy két rokon, honnan azután visszatér mind két fél övéihez. Délest az öröm-, vagy is vőlegényi házhoz mind-ünnen összesereglenek a' már harmad nappal előbb, 's folytonosan három izben meghívott vendégek, kik ide előre elküldék ajándékaikat: leöltt baromfiakat, pereczet, kalácsot 's a' t. A' menyasszonyi házhoz is ez alatt, de kisebb számmal, 's csak egyszer hivatva megjelenik a' közel rokonság. Majd este felé, vagy éppen este, de nem olly későn, hogy a' keleti parabolaiban előforduló, a' vőlegényre várakozó szüzek, 's lámpáikként elaludnának a' menyasszony barátnéi, a' vőlegényi háztól kiindul egy ünnepélyes menet, a' menyasszonyt ide átvezetendő.

„Qui rapis teneram ad virum
Virginem o Hymenaeae Hymen
Hymen o Hymenaeae!

. laetus huc,

Huc veni

CATULL.

A' menetet a' két násznagy, kezökben pálczával, 's csutorával (kulacscsal) és nadrágjuk zsebéből kilógó fehér kendővel, 's telent úgy, mint főntebb leirók, öltözve, vezeti; utánuk egy lányrokonával a' vőlegény, majd a' vőfény; a' többi fiatalság, többen kezükben teli palaczkot vivén, hátrább az öregek, nők és férfiak párosan, végül a' barna kar mennek hangászat és ujongatások kö-

zött. A' menyasszonyi házhoz megérkezvén, ezen egész menet az udvaron a' szoba ajtó előtt megáll, hova már előre bementek: a' kiadó, nyoszoló leányok, a' menyasszony, 's ennek néhány rokonai. Itt az egyik kérő ismét szót emel, 's koczogván, a' zárt vagy kisé nyitott ajtón belül álló kiadóhoz e' szavakat intézi: „van-e e' háznak ura, vagy kiadó gazdája?” — Nyertt felelet után így folytatja: „Fris emlékezetben legyen kiadó gazda uram! hogy ez és ez esztendő (itt az évszámot megemlíti) hava- 's napján megtiszteltük ezen érdemes szüzet, u. m. N. N-t., megkérte a' mi becsületes legényünk, el is jegyezte magának házastársul, 's ugyan az nap, mint a' szent házasság első zsengéjét kezök alól kezünk alá vettük, 's e' tisztességes jeggyel mind e' mai napig megnyugodtunk; de mivel ezen utósó napok elérkeztek, tehát kezök alól kezünk alá méltóztassanak adni kiadó gazda uram!” — Erre a' kiadó őket mintegy megréfálni akarván olly forma választ ad, mintha ezek megtévedve éppen nem annak helyén kereskednének, hogy éppen nem ide kell vala fáradniok az említett szüért; mert az nincsen náluk. De miután ezek igaz és helyes járatuknak bebizonyítására több e' lépéseket megelőzőtt jelekre, körülményekre, most is a' háznál pusztító sütésre, főzésre 's a' t. hivatkoztak volna, a' kiadó, mintha már nem birná keresetük iránt tett állításukat megczáfolni, azzal törekszik őket ámitani, hogy a' szobaajtót félig benyitva, előttük a' szobában levő lánykák közül kettőt hármat megpörgettet, vagy fejöket kendővel leborítván az ajtón hozzájuk kibocsát, kérdezősködve, ha ez volna-e hát az, kit keresnek — mire ezek folyvást nemlegesen felelnek; de végre, a' néha igen hosszú, 's izetlen elménezkodés után magát, az ekkéig szemelől félre állott menyasszonyt nekik megmutatja, vagy hozzájuk az ajtón kibocsátja. Azonban ők még ekkor sem eresztetnek a' szobába; a' kiadó 's násznagyok közt új vita támad. A' kiadó t. i. kérdezi őket, hogy miután fellelék a' keresett szüet, mit hoztak annak számára. Mire a' kérők ujlág elméskedve, elménczségök a' régi szent történetek határain belül mozogván válaszolnak; p. o. aranyperecz (Ohrengehänge, und Armbänder) mint Eliezer (Damascus Eliezer, ki Abraham sáfára volt, 's ki némellyektől Damascus város alapítójának tartatik) Rebeccának, Bathuel leányának. De a' kiadó ez arany pereczcel csak úgy elégszik-meg, ha az irott hitpénz iránt szólló levelet (Móring-levelet) neki minden külformalitással fölruházottan átadják, szoros megvizsgálat után a' menyasszony szüléinél eltétetendőt. Ezután kitératik az ajtó, az egész karavan a' szobába tódul, hol némellyek a' terített, süttel 's palaczkokkal rakott asztal körül foglalnak helyet, mások a' szoba közepén

tánczot járnak. Itt szinte egy órafolyásig tart a multság, mi közben a vőlegénynyel érkezett minden vendég a menyasszony, a vőfény pedig különösen a nyoszoló lány által megbokrétáztatik, piros szalagbokros rozmarin-ággal fővege fölékesítettik. A karavan után kevéssel később érkeztet kocsira föl rakatik e közben a menyasszonynak ruhájával tömött ládája 's ágyi ruhája (három négy párna, dunna, 's több vankos), mit mindig a vőfény 's nyoszoló asszony tréfás, leszólló 's viszontagosan fölbecsülő alkudozás után, csekélyke áron, vesznek-át az ugynevezett fonóktól (a menyasszony nőrokonaitól), kik e ruhaneműek átadására a házi gazdától megbízattak. Végre keservesen elbucsúztatja az egyik násznagy a menyasszonyt szüleitől 's leánytársaitól, mire mindenfelől megered a könnyzáró; majd felszóllítván a menyasszony rokonait, hogy többen velök tartsanak, a vőlegényi házhoz vissza indulnak, elől menvén a násznagyok a jöttükkor leírt módon; utánuk a vőlegény; balján a nyoszolóleánynyal, a vőfény a menyasszonynyal, majd a többi fiatalság párosan, hátul az öregek, legvégül a barna hangászcsoport. Kevéssel ezután kiindul az udvarról a menyasszony podgyászával rakott kocsi, ugynevezett siratóban, vagy is hangászat nélküli multságban, oda hagyván a menyasszony szüleit, rokonait.

Megérkezvén az örömszajos menet a vőlegényi házhoz, legottan a már tova volt alatt fölterített asztalokhoz letelepszik, elől a násznagyok, a vőlegény és menyasszony, nyoszoló lány, nyoszoló asszony, majd kor 's tekintet szerint a többiek, nők és férfiak vegyest. Ekkor a vőfény a régi lőcsei formára készült kalendariomokból, vagy egy sarokban ülő banya-bibliopólától megvásárolt nyomtatványból jól betanult vőfényi kötelességét teljesítendő verses mondásokban kijelenti, miképen a házi gazda szép vendégeinek igen örül, 's miképen neki, vőfélnének (vőfényének), megparancsolta, hogy hozna ételt; — melly mondását végezvén leánytársaival a konyhára fordul, 's fölhozza a füstölő levest, 's így sorban a többi étkeket ő maga mindig az első, segédei a többi asztalra; minden éték felhozásakor, valamint a bor föl vitelekor is, mire kün egy rokon ügyel, más és más verses mondásokban tevéen kínálgatását a vendégeknek. A hegedűnek és sarkantyúnak pengése nem szün-meg az egész lakozás alatt; mert folyvást egy két legényt, közben közben a vőfélt és segédeit is pörögve láthatni a szoba egyik szögébe tolt hangászkar előtt. Az ételfogások száma néha tizenhatot is meghalad. Leves rendszerint kétféle: marha- és tyuk-husból; ez mindig riskásával szokott föladatni; a szőlős és czukros kásának sem szabad elmaradnia; legu-

tólszor a' sülttek (két három féle) tétetnek-föl, mellyekkel együtt perez és kalács szokott bőven fölvitetni az asztalokra. Evés közben igen gyakran megéltetik a' vendégek az ujházásokat, az örömapát, anyát, 's egyebeket. Miután a' vendégek, mintegy esti tíz óra tájban végeztek evésükkal, újra előlép a' bohóskodó vőfény azon új hirrel, miszerint rájuk nagy szerencsétlenség következett; mert a' muzikusok hegedűje összetöredezett, 's hogy ezek azt összeenyvezhessék, ha valakinek táncz volna kedvében, tekintene erszényébe. Erre egy ezüst huszast tevén tányérra, azon fölszólítással, hogy párosítsák-meg, körüljár, a' vendégektől pénzt szedvén a' muzikusok részére. Hasonlag szerencsétlenséget hirdetve, miszerint a' szakácsné kün a' kása kevergetésénél kezét megégette volna, a' kíváncsi tapasztnak (flastromnak) budárolí meghozatása végett, ennek számára adakozásra szólítja a' vendégeket; mire a' szakácsné sérvét szinelve, karját egy kendővel áttekerten vaskanállal körüljár. De ez inkább tréfa kedvéért történik, semmint egyéb tekintetből; mert a' hangászok bő aratása később következik-el reggel felé, 's leginkább másnap a' koresmán tartandó sok tusozásnál. Megtörténvén a' vőfénynek e' két rendbeli tréfája is, ő maga, segéd társai, és a' hangászok kimennek a' konyhára, vagy más szobába, hol számukra tálataltott, megszóllítván az asztaloktól már kiszállongni kezdő vendégeket, hogy azalatt, míg ők 's a' muzikusok kün falatozandnának, éljenek, 's mulassák magukat angyal muzikával (énekekkel); vagy kinék ez nem tetszenék, huzogassa nyirettyüként a' vastag mestergerendán egyik fügerendát. Mig tehát a' hangászok vacsorálnak, addig énektől harsog a' szoba, 's a' hátulsó asztalok onnét kihordatnak, hogy a' tánczra téres hely legyen, egyedül az első asztal maradván helyén, 's rakottan kalács és perezekkel, tele kancsókkal, poharakkal. Ez alatt osztja-ki az egyik násznagy a' menyasszony ajándékát (20—30 darab fehér kendőt) az új atyafiságnak, sógoroknak, kik neki viszont tányérra rakott huszasokkal kedveskednek.

Megjön azonban rövid idő múlva a' dévaj vőfény hangásaival egyetemben, 's most legelőször a' szobát, a' tánczos lábagnak netalán akadékul földön heverő csontokat, kisöpörgeti; mert nem ritka eset, hogy e' vagy ama vendég asztal alá hányja azokat, másokri szokása szerint, midőn honn asztalnál ültekor hív ebei körülállták, mint Scott Walternál Ivanhoeban du Bois Guilbert Brian, 's a' priorral vacsoráltakor a' száz Cedricet. Most megzendül a' hegedű, 's megtörténik a' becsülettáncz (Ehrentanz). A' vőfény a' menyasszonyt, nyoszolóéányt és asszonyt egymás után, mindegyiket háromszor a' szoba közepén megpörgeti, 's először a' menyasszonyt a' vőlegény-

nek, azután a' nyoszolókat a' násznagyoknak átadja, mindenik megpördítés után őket megkérdeve „ismeri-e vőlegény, vagy násznagy uram e' tisztességes személyt?“ — csak harmadszori pördítés és kérdése után hagyván a' tánczosné kezét tánczosáiban. Ekkor az emlitett tánczospárok, kikhez csatlakozik a' vőfény is, tánczba ugranak, 's eljárlják röviden a' hármastánczot, mikor azután körbe lép minden tánczolni akaró, inait reggelig fárasztandó. Az örömanyt sem szabad tánczolatlan hagyni. Meg kell itt azt is jegyeznünk, hogy ez egy becsülettánczon kívül az egész lakodalmi multságban a' vőlegény a' nyoszolólánynyal tánczol, a' menyasszonyt folyvást a' vőfény hordozgatja. Éjjel tájban a' körből mind kiállnak a' tánczosok, mert most ünnepélyesen házassági ágyába fog vezettetni, a' menyasszonyt:

„Claustra pandite januae,
Virgo adest; viden' ut faces
Splendidas quatiunt comas.

.....
Prodeas nova nupta.“

CATULL.

Ez ágybavezetési szertartás így történik meg. A' násznagy egy három részre vágott gyertya darabkáinak végeit meggyújtván, azokat balkeze ujjai közé szorítja, jobbjával a' menyasszonyt kézen fogja, 's miután ennek ruháihoz, kezéhez fogództak a' nyoszolólány, nyoszolóasszony, vőfény 's több lányka, és a' muzsikai tapra (tact) a' szoba közepén többször körben vonódtak volna, egyszerre villámsebesen a' szobából a' kamrába, a' menyasszony minden magával hozott ágyi ruhájából vetett nyoszolyához, mellybe már a' vőlegény befeküdt, a' menyasszonyt kiragadják, hol először a' násznagy az égő gyertyadarabkákat ujjai közül földre vetve, 's megtapodva eloltja — majd a' nyoszoló-asszony vetköztetni kezdi a' menyasszonyt, a' vőfény pedig kioldja hajából a' szalagokat, ezeket fővén viselendő; minek végeztével magukra hagyván az új házasságokat, vissza sietnek az örömtanyára, a' tánczdobogásoktól 's muzsikától harsogó szobába, hol azután a' multság jó reggel felé eltart, a' vendégek koronként énekléssel 's tréfás játékokkal mulatván magukat. Reggel felé a' korosabb férfiak 's nők mindnyájan rövid nyugalomra hazamennek, egyedül a' nyugtalan legénység marad-fön nap feljöttéig dőzsölve.

Korán reggel ismét a' vőfénynek jut eszébe a' bohóskodás. Ő t. i. legénytársaival czimbalom mellett az asztalon hortyogó barnákat fölrázván, velük a' háló kamra elébe megy, 's az ott édes álmokat élvező új házaspárt szép zenével, mint ők mondani szokták, fölregöli (regényesen fölkölti), ritkábban egy sipos vagy trombi-

tásnak harsogó hangjával fölkürtölteti. Ezután belép a' nyoszoló asszony a' kamrába, 's a' menyasszonyt fölöltözteti; fölköti főkötőjét, ki azután így felkészülten legelőször is egy, az atyai háztól magával hozott kalácsot 's abroszt visz a' szobába, hol ezt asztalra terítvén, a' kalácsot reá helyzi, miközben a' legénységtől ártatlan tréfákkal fogadtatik. De már ekkor szertebolyg a' faluban is egy két legénycsoport, a' reggel felé rövid nyugalomra hazatért, 's még heverésző vendégeket lánczra fűző, 's az örömházhoz kötözve összehordó, ha csak ezek magukat egy két itsze árrán meg nem váltják. Majd, miután a' vendégek az örömházhoz újra összeszállongtak, hozzá látnak a' jó villás reggelihez (Gabelfrühstück), a' menyasszony fölöltöztetik menyekzős ruhájába, feje fedéllel boríttatik; egy ünnepélyes menetben, a' menyasszony most is a' vőfény balján menvén, a' templomba indulnak, hol egyházi szertartással beártatik (beavattatik) a' menyasszony. Isteni szolgálat után a' lelkész háza előtt eljárák a' hármastáncot, honnan azután a' korcsmába mennek, ott tánczumultságban töltendők az egész napot, 's hova, vagy néhol a' vőlegényi házhoz, a' vendégek maguk hordatják össze délben az ebédet, 's önköltségükön mulatnak. Későn este onnan rendszerint eloszlik a' társaság, 's csak ritkán adatik a' vőlegényi háznál a' második vacsora, kivevén talán az új házsnak legénybarátait (vőfényt 's többi legénytársát), kiknek számárára még is készítettik. Kiment náluk divatból azon szokás is, miszerint a' korcsmában mulatozás alatt némelyek saját vagy barátaik házához szoktak menni tikverőre, mikor azután nagyobb pusztítás történt a' baromfiban, mint midőn gerény lopódzik az ólakba. Az ekkor agyonvert baromfiból 's egyéb darabokból készült ebédre meghívta most egyik, majd másik vendég a' társaságot, 's ez így tartott néha több napon által, míg végre bele fáradva a' sok dorbézolásba, szerte oszlottak.

E' leírt módon megy véghez a' menyekző akkor is, ha a' menyasszony más faluból hozatik: lobogós kendőkkel felcífrázott négylovas kocsikon menvén oda 's vissza a' vendégek. Ez esetben a' háztüznézésnek nem szabad elmaradni. A' soromzó pénz, mit terjedelmesebben leírtunk a' moson vidéki pórok menyegzőjeinél, kevés helyen van szokásban; minthogy ez is, valamint a' lödőzés, megye-szerte tilalmaztatik. E' helyett inkább azon szokás kapott itt ott lábra, miszerint, ha egy leány kivetetik a' faluból, a' legénység seregesen a' kiviendő leány szüleinek házához csődül, 's kárpótlásul, hogy elviszik egyik jó tánczosnéjakat, nekik a' hármastáncot eljárni megengedtetik.

Még azt jegyezzük itt meg, hogy a' menyasszony rokonsága menyekző után egyik ünnep vagy vasárnapon kállátóba (k á r l á t ó - b a) szokott menni az uj sógorhoz.

„Lusimus satis . . . at boni
Coniuges bene vivite.“

F.

PESTI VIZSGÁLÓ.

H i r s z e k r é n y.

Dunánk jege jan. 22-dikén délutáni negyedfél órakor a' csaknem két napig tartott esőzés, Duna-áradás, lágy idő 's nagy északi szél következtében megindult; 23-án reggel egy óranegyeddel kilencz előtt a' parti 's felső vidéki jég is a' nagy szélről hajtva nyomult lefelé. — Halljuk, hogy R e i c h e l ur, a' milanoi scala-színház első basso cantantéja, miután a' pesti német színpadon elvégzendő vendégszerepeit, magyar színpadunkon is fellép egy pár operában. Ezen rendkívül mély hangú bassista-művész, kit a' Pestiek már hét év előtt csudáltak a' német színpadon, magyarul is beszél. Ő t. i. Buda mellett Boros Jenőn született hazánkfija. Milly nyereség lenne ismét magyar operánkra nézve, ha őt magunknál tarthatnók, 's mellé Vurdát is megszerezhetnők!

KÜLÖNFÉLE.

Farsangi fánkok soproni lisztből.

1) „Nem méltóztatik tudni, kitől van azon zongora, mellyen a' nagy művész játszik?“ — „Nem szolgálhatok mestere nevével, csak azt tudom, hogy egy Gróf munkája“ — lön a' felelet. (NB. Graf Konrád készíté Bécsben ama fortepianót, mellyen Liszt ur Pesten játszott.)

2) „Mellyik már most az a' nagy hírű Liszt, flam? hiszen heten is játszanak egy csoportban!“ — „Biz' én azt nem tudom, édes apám; de úgy vélem, azon torzon-borz bajuszú lesz ő amott a' szélen; mert magyar nemes ember (ezt még honn olvastam hírlapunkban) de Köpecsény et Jánosháza, 's hogy táblabíró, az magától is érthető.“

3) Soha sem voltak dámáink (jegyzé-meg egy több pusztát haszonbér-lő uracs) jobb gazdasszonyok, mint éppen ez időben! Nincs azon nap, óra, talán percz, hogy az első fő rendű nő ajkán többször meg nem fordulna a' sima finom franciaia izletű — Liszt.

4) „Mit csinálsz asszony? Mért lisztezed-be drága butoraidat?“ — „Nem értesz te ahhoz férj! Nem hallád-e, hogy most az első szalónok tele vannak Liszt-tel.“

5) „Ugyan jó molnárok lakják azt a' franciaia országot, hogy gabnákat így meg tudák őrteni! Mit gondol fiscalis ur?“ — „Igen ám Spectabilis, de még dícséretesb, hogy Lisztünket el nem cserélték, mint nálunk szokás. — Korpánk elég van!“

6) „Azt trombitálták ujságaink, hogy valódi éldelet ezen nemes vérből származott hazánkfiát hallani. Én őt ma teljes két óráig olly meredten hallgattam, hogy a' közben, szokásom ellen mondom, bajuszom' sem pödrém; de négy szem között, kedves doctor ur, megvallom, én még éhesebb valék utá-

na, mint előtte. — „He, he! táblabíró ur, e' mennyei hangok nem minden embernek tápláló éledelet. A' táplóhoz tüzkő, acél is kell, hogy szikrát fogjon.”

7) „Én még mindig hallok Liszt-et zongorázni; olly hatása volt szép játékanak reám! kegyed nem?” — „Én nem hallok, de érzem!” felelt a' másik, zsebébe nyulva.

Napoleon mint jósló. Egy csata előtti alkonyon az őrszemeket vizsgálván Napoleon, egy csapat bozontos bajuszú harcznokhoz közeledett, kiknek közepette egy őszbe borult bajnok egyik ujoncznak tolla alá levelet mondott. „A' császár jó” hangzék köröskörül. „Mi bajom nekem azzal? — mond az ősz medve dünyögve. — A' császár nem ellenzi azt, hogy csata előtti napon valaki anyjához írjon: mert jól tudja, hogy a' következő napot nem mindenki látja leáldozni; nemde Sire, ön nem nehezelt azért?” — „Helyesen Trubert, dictáld csak leveledet.” — „Értem. Irj ujoncz! de azt mondom, a' felkiáltó jeleket ne kiméld, mert azok legtöbb hatást tesznek, mint a' bombák; irj: Mama, — három felkiáltó jel. — Mama, holnap csatába megyünk, ott fognak ám keményen fűteni — tizenkét felkiáltó jel. — Az annyi csatát nyert kis káplár, szürke öltönyében, maga is jelen lesz. Mi több dicsőséget vivünk ki neki, mint mennyit elbirhat, 's ő neveinket a' napiparancsba iktatandja; mert én elhatároztam, hogy új barátom, Trubert, segedelmével (ki több töltést lödözött-el, mint czukros mandolát nyeltem-le) az ellenségtől egy zászlót ragadjak-el. De haszándékom kivitele előtt valamely gömb előlne, azon 36 frankot, mely most zsebemben van, Trubertnek hagyom, hogy az ön és én egységemért, 's a' mi nagy Napoleonunk, a' francziák első császára, a' rajnai szövetség protectora, a' svaiczi szövetség védelmezőjeért 's a' t. ihassék. És most csinálj három egész sor felkiáltó jelet.”

A' levél dictálását Napoleon végzé-be.

U. I. A' levelet tegnap nem küldhetém-el; mert a' nagy táborból senki sem akart távozni. Most tehát tudósítom önt édes anyám, hogy a' csatában vitézül vívtunk, hogy vállamat egy gömb érinté, hogy azon 36 frank, mely zsebemben volt, egy gömböt tartóztatott-fel, hogy szünetlen Trubert oldalánál harczoltam, hogy ez a' becsületrend szalagát nyerte; a' császár jól tudá, miképp' ezt valóban meg is érdemlé. Mi engem illet — itt a' császár természetesen „Qua n t à moi-t dictált.” — „Engedelmével Sire: t a n t q u' à moi-nak kell lenni.” — „Ugy hiszem, tévedsz.” — „Sire, én értem nyelvemet, pajtásaimat is tanítom rá.” — „Legyen tehát: t a n t q u' à moi.” — „Igy van helyén” — dörmögé magában Trubert. — A' császár jónak látta, engem káplárrá nevezni. Holtig szerető fija: Márton. — Számot tartunk ígéretére — monda Trubert. — „'S mi a' tiedre — válaszolt Napoleon.” — „Éljen a' császár” kiáltá az ör. — A' csata végbe ment, 's minden úgy történt, mint Napoleon megjósálá.

Rendjeles író. Dumas Sándor, a' műveiből nálunk is ismertt francia író, jelenleg legtöbb rendkereszttel bír a' franczia írók közt. Ugyan is nem régiben tiszteltetett-meg az orosz Wladimir-renddel; 's már előbb bírta 1) a' juliusi keresztet; — 2) a' becsületrend keresztjét; — 3) a' belga keresztet; — 4) az Izabella-keresztet; — 5) az arany sarkantyú-rendjét; — 6) a' bajor keresztet; 's végre 7) a' portugalli Krisztus-rendjel keresztjét.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon, Dencs-ház, 86-dik sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utza 612.